

Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging - egnede saker og overføringsgrunnlag

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet ga i tildelingsbrevene våren 2020 Sekretariatet for konfliktrådene (SfK) og Den høyere påtalemyndighet i oppdrag å i fellesskap "kartlegge hvilke saker som får ungdomsstraff og ungdomsoppfølging på hvilket overføringsgrunnlag, samt vurdere om det også er behov for tydeligere føringer for hvilke saker som anses egnet".

Straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging ble innført i 2014, og ansvaret for straffegjennomføringen er lagt til konfliktrådet. Gjennomføringstiden bestemmes av domstolen eller påtalemyndigheten, mens straffens innhold (ut over et obligatorisk ungdomsstormøte) blir fastsatt etter at straffen er ilagt, i et samarbeid mellom konfliktrådet og ungdommen.

Ungdomsstraff er en egen straffart som idømmes av domstolen.¹ Ungdomsoppfølging kan både idømmes av domstolen og ilegges av påtalemyndigheten. Det er fem ulike hjemler, eller overføringsgrunnlag, for reaksjonen. Domstolen kan gi ungdomsoppfølging som vilkår for betinget dom eller som vilkår for betinget bot.² Påtalemyndigheten kan ilegge ungdomsoppfølging i medhold av straffeprosessloven § 71a, som vilkår for betinget påtaleunntatelse etter samme lov § 69³ eller som vilkår for betinget forelegg⁴.

Reaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging har tilnærmet samme innhold, men gjennomføringstiden kan være inntil hhv. tre år og ett år. Det er i tillegg noen særregler for ungdomsstraff, bl.a. hva gjelder hvem som skal delta i oppfølgingsteamet.

Selv om det ikke påvirker innholdet i straffegjennomføringen, har valg av reaksjonstype og overføringsgrunnlag betydning på en rekke områder:

- Hvilke saker som registreres på ordinær og uttømmende **politiattest** bestemmes av hvilket overføringsgrunnlag som er benyttet.⁵ For ungdommen kan det derfor ha stor betydning hvilket overføringsgrunnlag som er valgt.
- Det er ulike regler for **påtalekompetanse** knyttet til de ulike overføringsgrunnlagene. Påtalemyndigheten kan ilegge ungdomsoppfølging i medhold av straffeprosessloven § 71a så lenge påtalekompetansen ikke ligger hos riksadvokaten⁶, mens påtalekompetansen for de andre overføringsgrunnlagene følger straffebudet.
- Om ungdommen blir registrert i **DNA identitetsregisteret** avhenger av overføringsgrunnlaget. Ved idømmelse av ungdomsstraff blir vedkommende registrert. Det samme gjelder ved idømmelse av betinget fengselsstraff for noen typer lovbrudd, mens øvrige ungdomsreaksjoner i utgangspunktet ikke fører til registrering.⁷

¹ Se straffeloven kapittel 8a

² Se straffeloven § 34 og § 53 fjerde ledd, begge jf. § 37 første ledd bokstav j

³ Se straffeloven § 37 fjerde ledd i.f.

⁴ Se straffeprosessloven § 255, jf. straffeloven § 53 fjerde ledd.

⁵ Straffeprosessloven § 71a er det overføringsgrunnlaget som i minst utstrekning blir bemerket på politiattesten.

⁶ Se straffeprosessloven § 67 fjerde ledd

⁷ Se riksadvokatens retningslinjer 17. oktober 2013 (oppdatert mai 2019)

- Det er ulik adgang til å kombinere ungdomsoppfølging med **førerkortreaksjoner** basert på hvilket overføringsgrunnlag som brukes.
- Hvis ungdommen **bryter vilkår** underveis i straffegjennomføringen slik at denne må avsluttes, vil overføringsgrunnlaget kunne ha betydning for hvilken annen reaksjon som kan gis i stedet.
- Ved noen av overføringsgrunnlagene fastsettes det i tillegg til ungdomsoppfølgingen en **prøvetid** som kan være vesentlig lenger enn gjennomføringstiden.

For å få et inntrykk av praksis i de ulike politidistriktene, har Sfk og riksadvokaten gått gjennom alle nye saker med ungdomsstraff og ungdomsoppfølging som ble registrert hos konfliktrådet i perioden 01.01.2019 til 30.06.2019. Det ble registrert 301 saker i denne perioden. I gjennomgangen har vi sett nærmere på valget mellom ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, hvilke overføringsgrunnlag som er benyttet, straffens og prøvetidens lengde, samt hvilke straffbare handlinger som ligger til grunn for reaksjonene.

Sfk har også intervjuet politiadvokater ved fem politidistrikt om hvordan de vurderer de ulike overføringsgrunnlagene, hva de synes er utfordrende ved disse sakene og hva som påvirker deres valg av reaksjon (herunder eventuelt valg om å ikke påstå/ilegge ungdomsreaksjon). Temaene er også tatt opp i møter med politiadvokater ellers i landet.

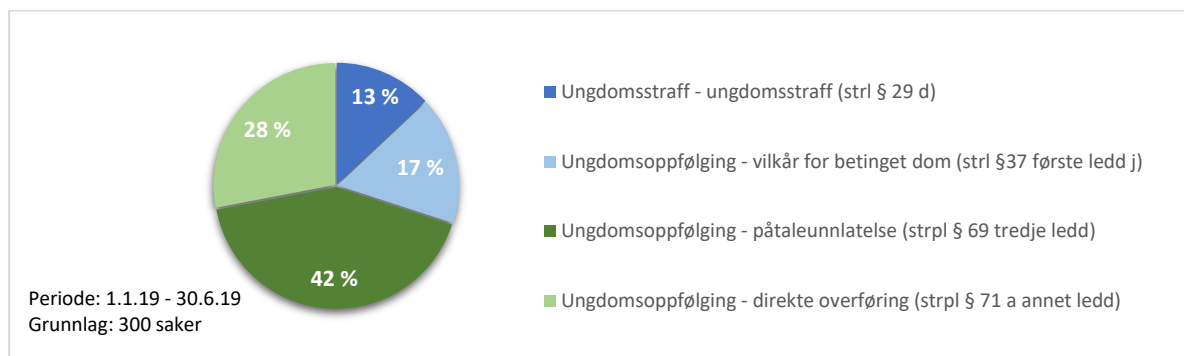
Rapporten vil peke på hovedfunnene i dette arbeidet og trekke frem noen områder der det synes å være behov for tydeligere føringer.

2. Geografiske forskjeller

Første halvår 2019 mottok konfliktrådet 301 saker for straffegjennomføring. På landsbasis var ca. 30 % av reaksjonene idømt av domstolen og 70 % ilagt av påtalemyndigheten. Av det totale antallet var 13 % av sakene ungdomsstraff.

Ungdomsoppfølging som vilkår for betinget bot benyttes lite, og i sakene som ble gjennomgått, var det kun en sak der ungdomsoppfølging ble gitt som vilkår for betinget forelegg⁸. Enkelte politidistrikt har i perioder benyttet dette overføringsgrunnlaget, selv om det ikke kom frem av de sakene som ble gjennomgått.

Grafen under viser fordelingen av overføringsgrunnlag for hele landet.

⁸ Fordi det kun er en sak, er denne ikke tatt med i diagrammene.

Fordelingen mellom reaksjoner ilagt av domstolen og påtalemyndigheten varierer betydelig mellom politidistriktene. F.eks. var i ett distrikt 70 % av reaksjonene ilagt av domstolen, mens det i et annet kun var 6 %. Undersøkelsen viser også at det er store variasjoner mellom distriktene i valget mellom overføring etter § 71a og § 69. Se nærmere om dette nedenfor.

Det vises til vedlegg for en oversikt over fordelingen i hvert enkelt politidistrikt.

3. Ungdomsoppfølging ilagt av påtalemyndigheten

3.1 Generelt

Saksgjennomgangen viser at 70 % (210 saker) av straffegjennomføringen hos konfliktrådet i den aktuelle perioden var ungdomsoppfølging ilagt av påtalemyndigheten. 40 % av disse sakene var overført etter straffeprosessloven § 71a, mens 60 % var ilagt som vilkår for påtaleunntatelse. Gjennomføringstiden var fra en til 12 måneder. Der ungdomsoppfølging ilegges som vilkår for påtaleunntatelse, fastsettes i tillegg en prøvetid. Av de sakene som er gjennomgått, kan man se at forholdet mellom gjennomføringstid og prøvetid varierer. I en sak var gjennomføringstiden en måned, mens prøvetiden var to år. I en annen sak var gjennomføringstiden 12 måneder og prøvetiden seks måneder. I de fleste sakene var prøvetiden enten den samme eller det dobbelte av gjennomføringstiden.

I riksadvokatens retningslinjer fra 15.01.2015 er det gitt føringer om at påtalemyndigheten i utgangspunktet bør benytte overføring etter § 71a fremfor å fastsette ungdomsoppfølging som vilkår for påtaleunntatelse. Videre fremgår at påtaleunntatelse kan være et nærliggende alternativ dersom ungdommen ikke møter i konfliktrådet, bryter vilkår i planen eller begår nye straffbare handlinger.

Saksgjennomgangen, samtaler med politiadvokatene og inntrykk fra andre sammenhenger tyder på at noen politidistrikt ikke bruker denne "trappetrinnsløsningen" som forutsatt, men at de primært bruker ett av overføringsgrunnlagene. Tre politidistrikt hadde en overvekt av overføringer etter § 71a, mens de resterende ni distriktene hadde flest påtaleunntatelser. De fleste distriktene hadde også en klar overvekt av ett av overføringsgrunnlagene, og kun ett distrikt hadde en jevn fordeling mellom overføringsgrunnlagene.

Samtaler med politiadvokater og ansatte i konfliktrådet har videre vist at adgangen til å ilegge sperrefrist eller tap av førerrett også er en faktor som kan påvirke hvilket overføringsgrunnlag som velges. Utover en automatisk ileggelse av sperrefrist for kjøring uten gyldig førerkort etter vegtrafikkloven § 24a første ledd, må tap av førerrett eller sperrefrist for andre trafikkforhold ilegges i dom eller forelegg jf. vegtrafikkloven § 33 og § 24a annet ledd. Det betyr at det i slike tilfeller ikke kan gis førerkortreaksjoner der ungdomsoppfølging ilegges etter straffeprosessloven § 71 a eller som vilkår for påtaleunntatelse. I saker som ikke går for domstolen, må påtalemyndigheten derfor gi betinget forelegg på vilkår av ungdomsoppfølging dersom de vil gi en førerkortreaksjon i kombinasjon med ungdomsoppfølging. Resultatet kan være at det i ellers egnede saker av denne grunn ikke ilegges ungdomsoppfølging eller at behovet for å ilegge førerkortreaksjon påvirker påtalemyndigheten til å velge et «strengere»⁹ overføringsgrunnlag enn den ellers ville ha valgt.

---

⁹ Betinget forelegg som overføringsgrunnlag vil for noen tilfeller anmerkes på politiattesten i større utstrekning enn saker etter § 71a. Det vil også kunne føre til registrering i-DNA identitetsregisteret.

3.2 Nedre terskel for å ilegge ungdomsoppfølging

Saksgjennomgangen og intervjuene med politiadvokatene viser at det er ulik praksis for hvor den nedre terskelen for ungdomsoppfølging legges. I enkelte distrikt fokuseres det på ungdommens oppfølgingsbehov og risikoen for ny kriminalitet. Dersom disse faktorene er til stede, ilegges ungdomsoppfølging uavhengig av om det aktuelle straffbare forholdet er mindre alvorlig. Dette vil f.eks. gjelde mindre tyveri, kjøring uten gyldig førerkort og overtredelse av legemiddeloven. I andre distrikt vurderer påtalemyndigheten forholdsmessighet som det viktigste kriteriet, og ilegger derfor ikke ungdomsoppfølging for de nevnte sakstypene selv om ungdommen skulle ha et oppfølgingsbehov.

I de distriktene der de gir ungdomsoppfølging for de mindre alvorlige forholdene, er praksis ulik i valg av overføringsgrunnlag. Den sprikende praksisen kan illustreres ved saker der ungdom får ungdomsoppfølging for bruk og besittelse av narkotika. Saksgjennomgangen for 2019 viser at 17 % (53 saker) av sakene konfliktrådet mottok for straffegjennomføring kun gjaldt overtredelse av legemiddeloven, og av disse gjaldt 38 saker ett tilfelle av bruk eller besittelse. I 29 av disse sakene var ungdomsoppfølging ilagt etter straffeprosessloven § 71a, mens det i 24 saker var gitt ungdomsoppfølging som vilkår for påtaleunntatelse. I enkelte politidistrikt var alle sakene som gjaldt bruk og besittelse av narkotika overført på samme grunnlag, hvilket tyder på at det ikke differensieres mellom grunnlagene etter en individuell vurdering. Noen politidistrikt bruker kun § 71a på alle sakene som gjelder bruk/besittelse av narkotika, mens ett distrikt bruker kun påtaleunntatelse i disse sakene.

3.3 Terskelen for å bringe saker inn for domstolen

Det er ulik praksis for hvor påtalemyndigheten legger den øvre terskelen for å selv ilegge ungdomsoppfølging.

Intervjuene med påtalejuristene viser at de vurderer ulikt hvilke saker som skal sendes til retten og i hvilke saker de selv kan ilegge ungdomsoppfølging. Noen steder opplyste politiadvokatene at hensynet til ungdommen og en effektiv sakavvikling gjør at de strekker seg langt for å kunne ilegge reaksjonen selv, mens andre politiadvokater ga uttrykk for at de i større grad sender sakene til domstolen, også når det gjelder ungdomsoppfølging. Flere ga uttrykk for at de ofte er usikre på hvor terskelen skal ligge, at de opplever at dette praktiseres veldig ulikt og at de ønsker seg tydeligere føringer fra overordnet påtalemyndighet.

Kroppskrenkelser og trusler er sakstyper der påtalemyndigheten ofte selv ilegger ungdomsoppfølging, også der forholdet er relativt alvorlig. Omkring 25% av sakene overført fra påtalemyndigheten hadde enten trusler eller kroppskrenkelse som ett av siktelsespunktene.

Saksgjennomgangen viser videre at påtalemyndigheten selv har ilagt ungdomsoppfølging for blant annet ran (§ 327), kroppsskade (§ 273), vold og trusler mot politiet (§ 155), grovt tyveri (§ 322), seksuell handling med barn under 16 år (§ 304) og fremstilling som seksualiserer barn (§ 311). Dette er sakstyper vi også finner igjen i de sakene som har vært avgjort av domstolen.

Vold og trusler mot politiet er for øvrig en sakstype der valg av overføringsgrunnlag spriker mye. Gjennomgangen viser at det i disse sakene er et spenn i valg av overføringsgrunnlag fra ungdomsoppfølging etter § 71a og opp til ungdomsstraff. I disse sakene ligger påtalekompetansen hos statsadvokaten, men politiadvokatene har selv kompetanse til å overføre etter § 71a. Noe av

ulikheten kan forklares med at saker i denne kategorien har ulikt alvor, men også relativt like saker har fått veldig ulik reaksjon.

4 Saker avgjort av domstolen

Saksgjennomgangen viser, som nevnt, at domstolen i enkelte distrikt har idømt få ungdomsreaksjoner. Gjennomgangen av saker fra første halvår 2019 gjelder kun saker som har resultert i slik reaksjon, og viser derfor ikke om det er saker som kunne vært egnet, men som av ulike grunner ikke har fått reaksjonene ungdomsstraff eller ungdomsoppfølging.

For en del sakstyper er det ikke et tydelig mønster for hvilke saker/ungdom som får betinget dom med vilkår om ungdomsoppfølging og hvilke som får ungdomsstraff. Dette kommer bl.a. til uttrykk ved at det er dommer på ungdomsoppfølging der den betingede straffen er opp til 11 måneder, mens det finnes saker med ungdomsstraff der den subsidiære straffen er nede i 24 dager.

Konfliktrådet mottok første halvår 2019 50 saker der ungdomsoppfølging var idømt som vilkår for betinget fengsel. I disse sakene var gjennomføringstiden fra fire til 12 måneder, og den betingede fengselsstraffen fra 14 dager til 11 måneder. I tillegg har ungdommene i disse sakene en prøvetid på to år. De mest vanlige sakstypene her er vold og trusler, narkotika, trafikk og vinningsforhold. I tre saker ble det idømt ungdomsoppfølging for ran.

Det samme halvåret mottok konfliktrådet 40 saker med ungdomsstraff. Gjennomføringstiden var fra seks måneder til to år og tre måneder, og den subsidiære straffen fra 24 dager til to år. Av disse 40 sakene gjaldt 14 dommer ran eller grovt ran, og 10 saker gjaldt primært vold/trusler. 11 av ungdomsstraffene gjaldt voldtekt¹⁰, og disse hadde en gjennomføringstid fra seks til 27 måneder¹¹. Den subsidiære straffen var her fra seks måneder til to år.

5 Behov for tydeligere føringer

5.1 Generelt

Den sprikende praksisen i politidistriktene og hos domstolen viser at det er behov for tydeligere føringer for hvilke sakstyper som anses egnet for ungdomsreaksjonene, hvilke forhold hos ungdommen som skal vektlegges i vurderingen, hvilke overføringsgrunnlag som skal benyttes og hvilken gjennomføringstid, prøvetid og eventuelt subsidiær/betinget straff som skal fastsettes. Politiadvokater og andre som jobber med disse straffereaksjonene har i ulike sammenhenger gitt uttrykk for at det er vanskelig å få oversikt over alle de elementene fastsettelse av straffen består av, og hvordan disse skal vektlegges i vurderingen.

Noen avklaringer/føringer kan gis av overordnet påtalemyndighet, mens andre må eller bør formentlig gis av lovgiver.

5.2 Den nedre terskelen for ungdomsoppfølging

Det er behov for tydeligere føringer om den nedre terskelen for å ilegge ungdomsoppfølging og hvordan forholdsmessighet skal vurderes. Det er blant annet uklart om ungdomsoppfølging kan

¹⁰ Straffeloven § 291, § 292 og § 299, § 300

¹¹ Noen av sakene hadde også andre straffbare forhold.

ilegges for et bagatellmessig forhold fordi ungdommen har et stort oppfølgingsbehov. Dette er særlig aktuelt ved overtredelser av legemiddeloven, mindre tyveri og trafikkforhold, der praksis som nevnt er veldig ulik i og mellom politidistriktene, bl.a. fordi politiadvokatene har ulikt syn på betydningen av forholdsmessighet mellom lovbrudd og reaksjon.

5.3 Hvilket overføringsgrunnlag og hvilken gjennomføringstid?

Det er behov for tydeligere føringer for hvilke momenter som skal vurderes ved valg av overføringsgrunnlag og gjennomføringstid. De forholdene som ofte påvirker valget er det straffbare forholdet, oppfølgingsbehovet og ungdommens historikk, og det er behov for mer veiledning om hvilke av disse momentene som skal påvirke valg av gjennomføringstid, og hvilke som skal påvirke valg av overføringsgrunnlag. Skal sakens alvor avgjøre valg av overføringsgrunnlag og gjennomføringstid, og/eller er det ungdommens oppfølgingsbehov som skal avgjøre gjennomføringstiden?

Det er videre ønskelig med tydeligere føringer for hvilke hensyn som skal vektlegges i valget mellom at påtalemyndigheten avgjør saken selv og at saken sendes til domstolen.

Den sprikende praksisen i valg av overføringsgrunnlag reiser også spørsmålet om antallet overføringsgrunnlag for ungdomsoppfølging bør reduseres¹². Samtaler med politiadvokater viser også at det er flere som ikke er kjent med alle de fem overføringsgrunnlagene for ungdomsoppfølging. Hvis antallet hjemler reduseres, vil valg av reaksjon og hvilke konsekvenser dette fører med seg blitt tydeligere både for ungdommene, påtalemyndigheten og konfliktrådet.

5.4 Førerkortreaksjoner i kombinasjon med ungdomsoppfølging

Det er videre et behov for avklaringer om adgangen til å ilegge førerkortreaksjon i forbindelse med ungdomsoppfølging. Samtaler med politiadvokater og ansatte i konfliktrådet, viser at det er stor usikkerhet omkring i hvilken grad ungdomsoppfølging kan ilegges av påtalemyndigheten når det samtidig er et behov for å ilegge tap av førerrett eller sperrefrist. Dette kan være saker der det er aktuelt å f.eks. ilegge tap av førerrett for moped eller sperrefrist for førerkort klasse B.

Førerkortrestriksjoner kan ilegges i sammenheng med betinget forelegg (hvor det også settes vilkår om ungdomsoppfølging), men dette fremstår ikke som et naturlig alternativ i alle saker. Det oppleves at mange politiadvokater synes det er vanskelig å få oversikt over hvilke alternativer som finnes, og at dette praktiseres ulikt. Det er derfor ønskelig med tydeligere føringer for hvilke av overføringsgrunnlagene som kan kombineres med sperrefrist eller tap av førerrett, og i hvilken grad dette skal vektlegges ved valg av reaksjon.

5.5 Prøvetid i kombinasjon med ungdomsoppfølging

Når ungdomsoppfølging settes som vilkår for påtaleunntatelse eller som vilkår for en betinget dom, fastsettes en prøvetid der vilkåret er at ungdommen ikke skal begå en ny straffbar handling i denne perioden. Ved betinget dom skal prøvetiden i alminnelighet være to år, mens prøvetiden i en

---

¹² I NOU 2016:24 Ny straffeprosesslov er det foreslått at adgangen til å stille ungdomsoppfølging som vilkår for påtaleunntatelse ikke videreføres. Riksadvokaten og Sfk har i sine hørings svar støttet dette forslaget.

påtaleunntatelse kan settes til seks, 12, 18 eller 24 måneder. Det er store variasjoner i om påtalemyndigheten setter prøvetiden lik lengden på ungdomsoppfølgingen eller lenger.

Det er behov for tydeligere føringer for hvilke vurderinger som skal gjøres når prøvetiden fastsettes. Hvis en ungdomsoppfølging er på seks måneder og prøvetiden er på to år, fremstår det uklart om ungdommen etter å ha gjennomført ungdomsoppfølgingen fortsatt risikerer straff for det gamle forholdet dersom den begår en ny straffbar handling etter f.eks. ett år. Dette gjør i så fall at en betinget dom på vilkår om ungdomsoppfølging oppleves strengere for ungdommen enn en ungdomsstraff av samme lengde, fordi ungdomsstraffen er ferdig i det straffen er gjennomført, mens prøvetiden løper videre ved en ungdomsoppfølging.

5.6 Gjenopprettende møte – vurdering av egnethet?

Det er behov for tydeligere føringer for i hvilken grad ungdommens evne eller vilje til å møte fornærmede til et gjenopprettende møte skal være en sentral del av egnethetsvurderingen. Et gjenopprettende møte med fornærmede er forutsatt å være et viktig element i ungdomsreaksjonene. Der ungdommen har et oppfølgingsbehov og ellers anses å være egnet for reaksjonen, er det noe uklart hvilken betydning det skal ha for valg av reaksjon at ungdommen ikke sier seg villig til et gjenopprettende møte eller er usikker/nølede omkring dette. Det samme gjelder dersom ungdommen sier seg villig til å møte, men ikke vil legge de faktiske forholdene til grunn i møte med fornærmede. Erfaring har vist at det kan være en prosess for ungdommene å bli klar til å møte fornærmede, og at de ikke alltid er i stand til å ta standpunkt til dette i sammenheng med at reaksjonen skal ilegges.

For de tilfeller der det gjenopprettende møtet ikke uttrykkelig har vært et tema i forkant av ileggelse av ungdomsreaksjonene, eller der ungdommen etter at reaksjonen er ilagt ikke lenger evner eller ønsker å møte fornærmede, er det ønskelig med føringer for om dette i seg selv vil kunne medføre at straffegjennomføringen skal avsluttes.

5.7 Saker i øvre sjikt der eneste alternativ er ubetinget fengsel

Det er behov for tydeligere føringer for om og eventuelt hvordan egnethet skal vurderes i de alvorligste sakene der eneste alternativ i dag i realiteten er ubetinget fengsel.

I saker som gjelder alvorlige seksuallovbrudd, som voldtekt, anser ikke retten alltid samfunnsstraff å være en passende (streng nok) reaksjon, men det er gjennom rettspraksis åpnet for at man kan idømme ungdomsstraff. Konfliktrådet ser at domstolen i flere slike saker har vurdert at lovens vilkår for å idømme ungdomsstraff (i stedet for ubetinget fengsel) er oppfylt, men de har ikke vurdert i hvilken grad saken/ungdommen «egner seg» for ungdomsstraff. Vi antar dette kan ha sammenheng med at det kriteriet ikke står uttrykkelig i lovteksten, slik det gjør i bestemmelsene om ungdomsoppfølging.

I noen av disse sakene er det vanskelig å fylle straffegjennomføringen med nok innhold fordi ungdommen i liten grad har behov for tverrfaglig oppfølging. Dersom man i disse sakene ikke skal vurdere egnethet og oppfølgingsbehov, er det et ønske om tydeligere føringer for hvilket innhold straffegjennomføringen skal ha.

Hvis man skal vurdere egnethet i disse sakene, vil konsekvensen kunne være at man må gi ubetinget fengsel til en ungdom fordi vedkommende f.eks. ikke har et oppfølgingsbehov eller ikke er villig til å akseptere at de faktiske forholdene legges til grunn i møte med fornærmet. Det er ønskelig at lovgiver gir tydelige føringer for hvilke straffereaksjoner som er aktuelle for ungdom som begår alvorlig kriminalitet, men som ikke har behov for tverrfaglig oppfølging.